

TeXworks

Abstract

Van de vele beschikbare TeX- (L^ATeX-, ConTeXt) editors is TeXworks een vrij nieuwe. Hij munt uit door zijn eenvoud in de gebruikersinterface, de koppeling tussen brontekst en pdf-resultaat en door een grote mate van flexibiliteit. Met behulp van scripts kan men in principe iedere gewenste optie zelf toevoegen.

Keywords

Editor, Synctex, scripts

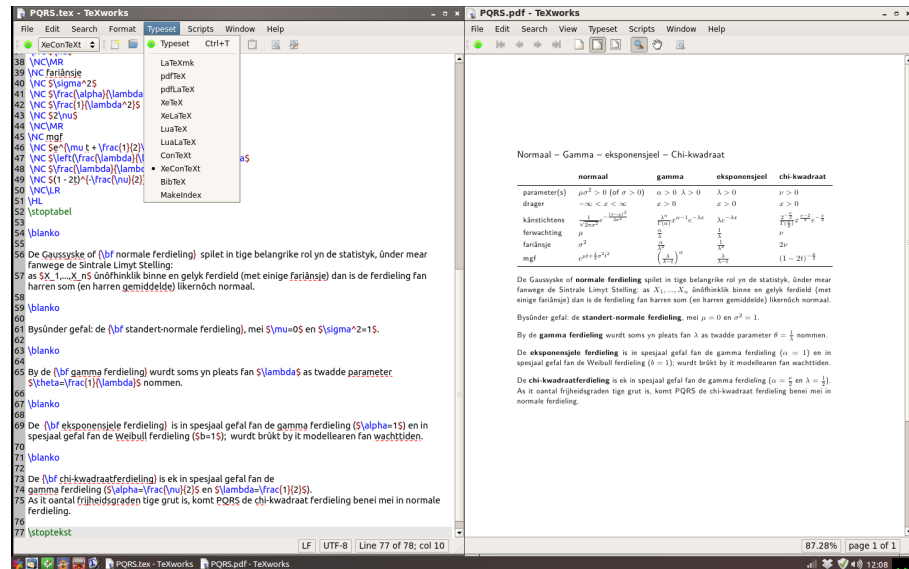
Inleiding

Als kleingebruiker van ConTeXt maakt het me niet zo veel uit welke editor ik gebruik, als hij maar simpel te installeren is en als ik maar brontekst kan intypen en er via een knop of toetsencombinatie een pdf-bestand van kan laten maken. Ook moet er een viewer aan gekoppeld zijn die niet gaat sputteren als bij een nieuwe run de oude versie moet worden overschreven. Eigenlijk geldt voor mij: hoe simpeler hoe beter.

Eenvoud

TeXworks voldoet hieraan. Het is zeer eenvoudig te installeren en te gebruiken, Er is een viewer aan gekoppeld die zonder problemen het pdf-resultaat laat zien, als je wilt met een vergrootglas. Die eenvoud in gebruik komt niet doordat het programma in zijn kinderschoenen staat, ook al is het pas enkele jaren oud. Het is beleid. De makers Jonathan Kew en Stefan Löffler hebben zich laten inspireren door het succes van TeXshop dat alleen voor het Mac OS X besturingssysteem beschikbaar is. Dat programma heeft TeX (L^ATeX, ConTeXt) beter toegankelijk gemaakt voor een brede groep nieuwe gebruikers. TeXworks is er voor alle gangbare besturingssystemen, dus ook voor Linux en Windows. Het ziet er voor nieuwelingen op TeX-gebied niet intimiderend uit. Geen scherm vol pop-up-menu's, geen balken met wiskundige symbolen, maar slechts twee sobere vensters, die samen het hele scherm beslaan (zie figuur 1). Links een venster voor de brontekst, met daaronder eventueel een uitvoerpaneel dat weer verdwijnt als de TeX-motor geen fouten heeft gevonden. Rechts een venster met het resultaat in pdf (met opzet geen dvi om nieuwelingen niet te ontmoedigen). Tussen passages in beide vensters kun je gemakkelijk heen en weer springen: met 'Ctrl+muisklik' licht de overeenkomstige passage in het andere venster op. Deze koppeling wordt verzorgd door Synctex.

TeXworks richt zich ook niet zoals veel andere editors eenzijdig op één macropakket. Specifieke L^ATeX-opties, ontbreken in het menu en ook dit draagt bij aan de overzichtelijkheid. Maar de sobere gebruikersinterface heeft ook zijn keerzijde. Sommige meer geavanceerde of specifieke L^ATeX-opties die je bij andere editors wel direct in het menu kunt vinden, zijn hier afwezig, zitten verstopt in het menu of moeten met het bewerken van configuratiebestanden worden ingesteld. Dit geldt bijvoorbeeld voor de spellingscontrole en voor het automatisch aanvullen. Tot nu toe had ik aan de standaardmogelijkheden van TeXworks genoeg, maar ter voorbereiding van dit artikel heb ik een aantal extra mogelijkheden verkend.

Figuur 1. Schermafbeelding van TeXworks met uitgeklaapt menu *Typeset*.

Spellingscontrole + aanvullen

Ten eerste de spellingscontrole. Normaal gesproken is het me te veel moeite om die te installeren (ik maak nooit spelfouten :)), maar dat kan wel (de spellingscontrole installeren, bedoel ik). Dat gaat bij TeXworks tamelijk eenvoudig: je moet van de gewenste taal een `.aff` en een `.dic` bestand hebben. Ik vond die ergens diep verstopt in mijn Linux-installatie onder `~/.mozilla/firefox`, maar ze schijnen ook te worden meegeleverd met LibreOffice. Vervolgens kopieer je ze naar `/usr/share/myspell/dicts` of je creëert koppelingen ernaar in die map. Als je daarna TeXworks opstart, kun je in het menu onder `Edit -> Spelling` de gewenste taal aanvinken. Het resultaat, met `fy` (Fries) als taal is te zien in figuur 1. De spellingscontrole negeert alle woorden die beginnen met een `\`; het maakt niet uit of het `TeX`-, `LATeX`- of `ConTeXt`- codes zijn.

En dan het automatisch aanvullen. In een configuratiebestand heb ik ingevoerd: `tw:=TeXworks`. Als ik nu `'tw'` intik, gevolgd door `'TAB'`, verschijnt in plaats van `tw` één van de volgende twee woorden: `'\textwidth'` of `'TeXworks'`. Het eerst woord zit in de voorraad van ruim 600 afkortingen die voor `LATeX` reeds zijn ingevoerd; voor dit artikel heb ik het tweede woord nodig. Als het verkeerde woord eerst verschijnt, druk ik nog een keer op `'TAB'`. Voor `ConTeXt` bestaat er een script `'autocomplete.js'` van Henrik Skov Midtiby (zie onder Bronnen). Nadat dit bestand in de juiste map is gekopieerd, worden je `ConTeXt` commando's automatisch aangevuld als je één of meerdere keren op `'Ctrl+M'` drukt.

Scripts

Dat brengt ons op het onderwerp scripts. De makers wilden hun product uiterlijk eenvoudig houden om beginners niet af te schrikken, maar tegelijkertijd ook de ervaren gebruiker die behoefte heeft aan geavanceerde opties, tevreden stellen. Daarom kan men sinds versie 0.4 scripts toevoegen, in principe in één van de scripttalen `QtScript`, `Lua` of `Python`. In de praktijk blijken vrijwel alle bestaande scripts te zijn geschreven in `QtScript` (dit lijkt sterk op `JavaScript`; de bestandsnamen eindigen ook op `.js`). Scripts zijn er in twee soorten: hook scripts en standalone scripts. Hook scripts worden uitgevoerd als er een bepaalde situatie optreedt, bijvoorbeeld direct nadat TeXworks is opgestart of direct na het compileren. Standalone scripts worden pas uitgevoerd als de gebruiker de betreffende keuzemogelijkheid in het menu heeft

aangeklikt. Een meegeleverd voorbeeld is het vet zetten van een stuk geselecteerde tekst. Het script plaatst dan `'\textbf{'` en `'}'` om de geselecteerde tekst. Het gebruik van scripts biedt veel mogelijkheden, maar om ze zelf te maken, moet men de scripttaal goed beheersen. Gemakkelijker is het om reeds gepubliceerde scripts van het internet binnen te halen en in de juiste map te plaatsen. Eventueel kun je zo'n script nog een beetje aanpassen aan je eigen wensen. Zo kun je het laatste voorbeeld geschikt maken voor ConT_EXt door `'\textbf{'` te vervangen door `'\bf'`.

Handig voor L^AT_EX-gebruikers is een beschikbaar hook script dat wordt uitgevoerd direct na het compileren (bij de gebeurtenis `AfterTypeset`). Als er bij het vertalen van de L^AT_EX broncode een fout wordt ontdekt, vind je in het tweede tabblad in het uitvoerpaneel een apart lijstje van de gevonden fouten, zodat je die snel kunt traceren. In het eerste tabblad staan *alle* uitvoermeldingen.

Overzicht

(Nog) niet geïmplementeerd is de mogelijkheid om tekst in- en uit te klappen (*folding*), zodat je beter overzicht houdt over lange lappen tekst. Maar er is wel een andere manier om dit overzicht te houden: je kunt een linkerpaneel (naast de brontekst) oproepen waarin de structuur van hoofdstukken en paragrafen wordt weergegeven en waarin bovendien eventuele bladwijzers (*bookmarks*) staan. De laatste breng je in je brontekst aan na `%:` aan het begin van een regel. Hij verschijnt dus niet in de pdf-tekst. Door op een paragraaftitel of bladwijzer te klikken spring je direct naar de betreffende plaats in de brontekst.

Al met al is TeXworks een erg geschikte editor om mee te beginnen als je nieuw bent in de T_EX-wereld. Erg plezierig vind ik bijvoorbeeld de mogelijkheid om gemakkelijk heen en weer te springen tussen passages in de brontekst en in het pdf-bestand. Maar ook als je ervaren gebruiker bent zijn de mogelijkheden in principe onbepaald. Dit komt door de mogelijkheid om scripts toe te voegen die meteen worden opgenomen in het menu en waar je bovendien een toetsencombinatie aan kunt koppelen.

- <http://www.tug.org/texworks/>
Site van TeXworks.
- <http://code.google.com/p/texworks/>
Hier wordt de ontwikkeling van TeXworks bijgehouden.
- <http://www.youtube.com/watch?v=9-Z43CSPgM0>
Lezing van Jonathan Kew voor de TUG 2010 conferentie: *TeXworks for newcomers and what's new for old hands*.
- <http://twscript.paulanorman.info/index.html>
De site voor scripting van Paul A. Norman.
- <https://github.com/henrikmidtiby/TeXworks-scripts>
Bevat onder meer een script 'autocomplete.js' voor ConT_EXt van Henrik Skov Midtiby.

Sytse Knypstra
Sytse.Knypstra@home.nl